

ตารางเปรียบเทียบ

กรอบแนวทางในการจัดทำรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

พุทธศักราช ๒๕๔๐

กับ

กรอบแนวทางในการจัดทำรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

พุทธศักราช ๒๕๕๐

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
ด้านวิชาการและกฎหมาย

เปรียบเทียบกรอบแนวทางในการจัดทำรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ กับ
กรอบแนวทางในการจัดทำรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

กรอบแนวทางในการจัดทำรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐	กรอบแนวทางในการจัดทำรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐
สภาร่างรัฐธรรมนูญได้แบ่งกลุ่มปัญหาที่ร่างรัฐธรรมนูญใหม่จะต้องหยิบยกขึ้นแก้ไขปรับปรุงเป็น ๓ กลุ่มด้วยกัน คือ ๑. การขยายความคุ้มครองในสิทธิเสรีภาพพื้นฐานให้กว้างขวางและเป็นจริงกว่าเดิม รวมทั้งการทบทวนแก้ไขกำหนดภารกิจและการจัดราชการของรัฐให้ชัดเจนเท่าทันต่อปัญหาของบ้านเมือง ๒. การปรับปรุงกลไกตรวจสอบการใช้อำนาจอรัฐ ให้มีประสิทธิภาพทั้งในส่วนของการจัดการกับผู้ทุจริตประพฤติมิชอบ และในส่วนที่เป็นหลักประกันสิทธิเสรีภาพของราษฎร ๓. การทบทวนการปกครองโดยระบบผู้แทนทั้งระบบ ทั้งระบบพรรคการเมือง การเลือกตั้ง และระบบรัฐบาล เพื่อเอื้ออำนวยหรือส่งเสริมให้ได้มาซึ่งการปกครองที่รับผิดชอบ สุจริตและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น	การร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ โดยสภาร่างรัฐธรรมนูญที่จัดตั้งขึ้นโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พ.ศ. ๒๕๔๙ นั้น คณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ ได้มีการพิจารณากำหนดกรอบแนวทางหลักในการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ที่ดีถือว่าเป็นเจตนารมณ์ทั่วไปของรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ไว้ ดังนี้ (๑) ประเทศไทยเป็นราชอาณาจักรอันหนึ่งอันเดียวจะแบ่งแยกไม่ได้ (๒) ประเทศไทยปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และทรงดำรงตำแหน่งจอมทัพไทย (๓) องค์พระมหากษัตริย์ทรงดำรงอยู่ในฐานะอันเป็นที่เคารพสักการะ ผู้ใดจะละเมิดมิได้ และจะกล่าวหาหรือฟ้องร้องในทางใดๆ มิได้ (๔) ประเทศไทยปกครองด้วยระบบนิติรัฐ (๕) ประเทศไทยปกครองด้วยระบบรัฐสภา (๖) อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย โดยพระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นประมุขทรงใช้อำนาจนั้นทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และศาล (๗) รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ บทบัญญัติใดกฎหมาย กฎหรือข้อบังคับ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ บทบัญญัตินั้นเป็นอันใช้บังคับมิได้ (๘) ในเมื่อไม่มีบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ บังคับแก่กรณีใด ให้วินิจฉัยกรณีนั้นไปตาม ประเพณีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

กรอบแนวทางในการจัดทำรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐	กรอบแนวทางในการจัดทำรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐
๑. กรอบที่ ๑ สิทธิ หน้าที่ และการมีส่วนร่วมของพลเมือง วางมาตรการต่างๆ ที่เป็นหลักการ ๖ ประการ คือ หลักการที่ ๑ เพิ่มสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ เสรีภาพ ให้ครบถ้วนขึ้น ได้แก่ - เพิ่มสิทธิชุมชนท้องถิ่นในการอนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรมและร่วมจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น - เพิ่มสิทธิผู้ต้องหาในคดีอาญาที่จะขอให้ ทนายความเข้าฟังการสอบคำให้การของตน - รับรองสิทธิของผู้เสียหายหรือผู้ต้องหาที่จะ ขอถ่ายสำเนาการสอบสวน เมื่อพนักงานอัยการได้ ยื่นฟ้องคดีต่อศาลแล้ว หรือเมื่อพนักงานอัยการสั่ง ไม่ฟ้องด้วย - เพิ่มสิทธิเด็กที่จะได้รับความคุ้มครองจาก การปฏิบัติอันไม่ชอบธรรม - เพิ่มสิทธิคนพิการที่จะได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะจากรัฐในการดำเนินชีวิต เยี่ยงบุคคลทั่วไป และในการใช้สิทธิเลือกตั้งด้วย - เพิ่มสิทธิแก่บุคคลที่สิทธิของตนถูกหรืออาจถูก กระทบกระเทือน มีสิทธิที่จะมีส่วนร่วมในกระบวนการ พิจารณาเรื่องทางปกครองในชั้นเจ้าหน้าที่ของรัฐได้	(๙) ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ ความเสมอภาค การมีส่วนร่วมของ ประชาชนและอำนาจของชุมชน ย่อมได้รับการ รับรองและคุ้มครอง (๑๐) ผู้พิพากษาและตุลาการมีอิสระในการ พิจารณาและพิพากษาอรรถคดีทั้งหลาย ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ ให้เป็นไปโดย เทียงธรรมตามรัฐธรรมนูญและกฎหมาย โดยคณะกรรมการได้กำหนดแนวทางการ ในพิจารณาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญไว้เป็น ๓ กรอบใหญ่ คือ ๑. แนวทางกรอบที่ ๑ ว่าด้วยสิทธิเสรีภาพ การมีส่วนร่วมของประชาชนและการกระจาย อำนาจ (๑) ควรมีการกำหนดสิทธิเสรีภาพให้ ชัดเจน และขยายสิทธิและเสรีภาพให้มากยิ่งขึ้น กว่าเดิม โดยระบุเรื่องการจำกัดสิทธิให้ชัดเจน (๒) ควรสนับสนุนและส่งเสริมให้ ประชาชนสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพที่ รัฐธรรมนูญรับรองไว้ให้มากที่สุดโดยไม่ กระทบกระเทือนสิทธิและเสรีภาพของบุคคลโดย มีกลไกทำหน้าที่ส่งเสริมการใช้สิทธิเสรีภาพของ ประชาชนอย่างเป็นรูปธรรม (๓) ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคตามพันธกรณีระหว่างประเทศ ย่อมได้รับความคุ้มครอง (๔) ควรบัญญัติเรื่องการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในด้านต่าง ๆ ไว้ในรัฐธรรมนูญ (๕) ควรส่งเสริมให้มีการกระจายอำนาจ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากขึ้น

กรอบแนวทางในการจัดทำรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐	กรอบแนวทางในการจัดทำรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐
- ให้ประชาชนมีสิทธิที่จะต่อต้านการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามรัฐธรรมนูญ - เพิ่มหน้าที่เจ้าหน้าที่ของรัฐทุกประเภทต้องปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์ส่วนรวมและการบริการประชาชน - ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐทุกประเภทต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นกลางทางการเมือง - หลักการที่ ๒ ขยายความสิทธิ เสรีภาพให้ชัดเจนขึ้น โดยเฉพาะ - เสรีภาพของสื่อมวลชนนั้น การปิดโรงพิมพ์หรือสถานีวิทยุกระจายเสียงหรือสถานีวิทยุโทรทัศน์จะกระทำมิได้ - การห้ามเสนอข่าวจะกระทำมิได้เว้นแต่จะมีคำสั่งหรือคำพิพากษาของศาลเท่านั้น - รับรองเสรีภาพของพนักงานหรือลูกจ้างในกิจการหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ของเอกชนไม่ให้ต้องอยู่ใต้อาณัติเจ้าของกิจการ - คลื่นวิทยุและโทรทัศน์เป็นของปวงชน การจัดสรรคลื่นดังกล่าว และการกำกับวิद्यุและโทรทัศน์ ต้องกระทำโดยองค์กรของรัฐที่เป็นอิสระและต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของประชาชนในการรับทราบข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องและทันกาล โดยให้การประกอบกิจการวิद्यุและโทรทัศน์มีการแข่งขันที่เสรีและเป็นธรรม - เสรีภาพทางวิชาการ ซึ่งหมายความรวมถึงเสรีภาพในการศึกษา การวิจัย การเผยแพร่ผลงานวิจัยและการเรียนการสอน ตามหลักวิชาการย่อมได้รับความคุ้มครอง - ห้ามการเลือกปฏิบัติเพราะเหตุความแตกต่างทางเพศ เหล่ากำเนิดหรือถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา ความเชื่อทางศาสนา ฯลฯ	

กรอบแนวทางในการจัดทำรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐	กรอบแนวทางในการจัดทำรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐
หลักการที่ ๓ ค้ำครองให้สิทธิเสรีภาพมีผลบังคับใช้ได้จริง โดย - กำหนดให้สิทธิเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญรับรองมีผลผูกพันโดยตรงต่อรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล และองค์กรตลอดจนบุคลากรอื่นของรัฐ - กำหนดให้บุคคลที่ถูกละเมิดสิทธิเสรีภาพสามารถดำเนินคดีในศาลที่มีเขตอำนาจและศาลรัฐธรรมนูญได้ - กำหนดให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจสั่งให้บุคคลหรือพรรคการเมืองที่ใช้สิทธิเสรีภาพเป็นปฏิปักษ์ต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ หรือระบอบการปกครองตามรัฐธรรมนูญ ยุติการกระทำดังกล่าวได้ หลักการที่ ๔ กำหนดให้การจำกัดสิทธิเสรีภาพโดยกฎหมายหรือโดยการใช้อำนาจรัฐจะกระทำได้เฉพาะเหตุที่รัฐธรรมนูญอนุญาตไว้และเท่าที่จำเป็น โดยจะกระทบต่อสาระสำคัญของสิทธิเสรีภาพมิได้ และกฎหมายเช่นนั้นต้องใช้ในการทั่วไป และต้องระบุบทมาตรานในรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจจำกัดสิทธิเสรีภาพไว้ด้วย หลักการที่ ๕ เปิดโอกาสให้พลเมืองมีส่วนร่วมในระบอบการเมืองมากขึ้น โดย - รับรองสิทธิชุมชนท้องถิ่น - รับรองสิทธิในการเข้าถึงข้อมูลของทางราชการ - รับรองสิทธิที่จะขอให้มีการจัดประชาพิจารณาเพื่อประกอบการตัดสินใจของรัฐที่อาจมีผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของชุมชน - กำหนดให้รัฐบาลอาจขอให้ประชาชนลงประชามติในเรื่องที่กระทบต่อประโยชน์ของประเทศชาติหรือประชาชนได้	

กรอบแนวทางในการจัดทำรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐	กรอบแนวทางในการจัดทำรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐
หลักการที่ ๖ เพิ่มบทบัญญัติให้การกระจายอำนาจไปยังท้องถิ่นเป็นรูปธรรมชัดเจนขึ้นในทางปฏิบัติ โดย - กำหนดให้สภาท้องถิ่นต้องมาจากการเลือกตั้ง - เพิ่มศักยภาพทางการคลัง การบริหารงานบุคคล และการบริหารกิจการท้องถิ่นให้ท้องถิ่นตัดสินใจได้เอง - กำหนดระบบการตรวจสอบการใช้อำนาจขององค์กรปกครองท้องถิ่นโดยศาลปกครอง - เพิ่มกระจายอำนาจทางการศึกษา - เพิ่มการกระจายอำนาจในการร่วมจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น	
๒. กรอบที่ ๒ การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ศาลรัฐธรรมนูญ ๑. ให้จัดตั้ง “ศาลรัฐธรรมนูญ” ในรูป “ศาล” แทน “คณะกรรมการ” ประกอบด้วยประธานศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญอีก ๘ คน รวม ๙ คน ๒. ให้มีคณะกรรมการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญจำนวน ๑๒ คน ประกอบด้วย ประธานศาลฎีกา อัยการสูงสุด เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา อัยการสูงสุด เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา นายกษัตริย์นาถยาความ คณบดีคณะนิติศาสตร์ของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ซึ่งเลือกกันเองให้เหลือ ๔ คน และผู้แทนพรรคการเมืองทุกพรรคที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคละหนึ่งคนซึ่งเลือกกันเองให้เหลือ ๔ คน เป็นกรรมการ	<u>กรอบแนวทางการจัดทำรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ กรอบที่ ๓ มีความคล้ายคลึงกับกรอบที่ ๒ ของการจําทำรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</u> ๒. แนวทางกรอบที่ ๓ ว่าด้วยองค์กรตรวจสอบอิสระและศาล (๑) ควรคงองค์กรตรวจสอบอิสระและศาลไว้ทั้งหมด โดยปรับปรุงอำนาจหน้าที่ให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพขึ้น (๒) ปรับปรุงระบบการสรรหาองค์กรตรวจสอบอิสระให้มีอิสระและเป็นกลางอย่างแท้จริง ไม่ควรให้วุฒิสภาเป็นองค์กรทำหน้าที่แต่งตั้งองค์กรตรวจสอบอิสระเพียงองค์กรเดียว (๓) ควรมีระบบการตรวจสอบการทำงานขององค์กรตรวจสอบอิสระตามรัฐธรรมนูญ (๔) ควรให้ประชาชนเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมของศาลและองค์กรตรวจสอบอิสระโดยตรงได้ง่ายขึ้น (๕) ระบบตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐไม่ชอบด้วยกฎหมาย ควรใช้ระบบไต่สวนโดยเร็ว

กรอบแนวทางในการจัดทำรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐	กรอบแนวทางในการจัดทำรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐
คณะกรรมการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ มีหน้าที่สรรหาผู้ทรงคุณวุฒิทางนิติศาสตร์และ รัฐศาสตร์ ซึ่งมีอายุไม่ต่ำกว่า ๔๕ ปี จำนวน ๑๕ คน เสนอต่อรัฐสภา และให้รัฐสภาพิจารณาเลือก ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญจำนวน ๙ คน โดยการ ลงคะแนนลับ จากบัญชีรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่ คณะกรรมการสรรหาเสนอ ๓. ให้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญมีวาระการ ดำรงตำแหน่ง ๙ ปี แต่ทั้งนี้จะต้องพ้นจาก ตำแหน่งก่อนวาระเมื่อมีอายุ ๗๐ ปีบริบูรณ์ และ ให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว การบัญญัติให้ ดำรงตำแหน่งค่อนข้างยาวเช่นนี้ทำให้ตุลาการศาล รัฐธรรมนูญมีความเป็นอิสระมากขึ้น เพื่อจะได้ ปฏิบัติหน้าที่อย่างจริงจังและต่อเนื่องไม่ต้องตกอยู่ ภายใต้อิทธิพลของผู้มีอำนาจแต่งตั้งที่จะเข้ามาใช้ อำนาจแต่งตั้งใหม่ รัฐสภาอาจถอดถอนตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ได้โดยมีมติด้วยคะแนนเสียงสี่ในห้าของจำนวน สมาชิกรัฐสภา หากประพฤติทุจริตต่อหน้าที่โดย ผ่านการกลั่นกรองของ ป.ป.ป. ใหม่แล้วหรือ ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ๔. หลักการสำคัญที่เกี่ยวกับวิธีพิจารณาของ ศาลรัฐธรรมนูญนั้น ควรบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ เพื่อเป็นแนวทางหรือกรอบของวิธีพิจารณาของ ศาลรัฐธรรมนูญโดยเฉพาะในเรื่องต่อไปนี้ ๔.๑ การเปิดโอกาสให้มีการคัดค้านตุลาการ ศาลรัฐธรรมนูญ ๔.๒ การรับฟังคำชี้แจงของผู้ร้อง ผู้ถูกร้อง หรือผู้มีส่วนได้เสียก่อนทำคำวินิจฉัย ๔.๓ การพิจารณาต้องกระทำโดยเปิดเผย ๔.๔ คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ จะต้องให้เหตุผลประกอบ	

กรอบแนวทางในการจัดทำรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐	กรอบแนวทางในการจัดทำรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐
๔.๕ คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญให้เป็นที่สุด และมีผลผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล ท้องถิ่น และองค์กรตลอดจนเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ ๔.๖ ให้ประกาศคำวินิจฉัยในราชกิจจานุเบกษา ทั้งนี้ โดยให้ศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้กำหนดวิธีพิจารณา ที่เป็นรายละเอียดให้สอดคล้องกับหลักการข้างต้น ๕. ให้หน่วยงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญ เป็นหน่วยงานสังกัดศาลรัฐธรรมนูญ ๖. ให้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญถวายสัตย์ ปฏิญาณต่อพระมหากษัตริย์ก่อนเข้ารับหน้าที่ ๗. ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจหน้าที่เพิ่มเติม จากที่คณะตุลาการรัฐธรรมนูญมีอยู่แต่เดิม ดังนี้ ๗.๑ พิจารณาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ของบทบัญญัติต่าง ๆ ของร่างกฎหมายประกอบ รัฐธรรมนูญ อาทิ กฎหมายเลือกตั้งสมาชิกรัฐสภา กฎหมายพรรคการเมือง เป็นต้น ทั้งนี้ ก่อนการ ประกาศใช้ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการตราบทบัญญัติ ที่ผิดไปจากที่รัฐธรรมนูญกำหนด ๗.๒ พิจารณาว่ากฎหมาย หรือกฎเกณฑ์ อื่นของฝ่ายบริหารที่ใช้บังคับแล้วขัดต่อ รัฐธรรมนูญหรือไม่ โดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกวุฒิสภามีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้า ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดของทั้งสองสภาร้องขอ หรือโดยศาลทั้งหลายเป็นผู้เสนอให้พิจารณา แต่ หากศาลเหล่านั้นเห็นว่ากฎหมายหรือกฎเกณฑ์อื่น นั้นไม่ขัดรัฐธรรมนูญ ประชาชนที่เป็นคู่ความมี สิทธินำคำพิพากษาที่ถึงที่สุดแล้ว มาให้ศาล รัฐธรรมนูญวินิจฉัยได้ ๗.๓ พิจารณาอุทธรณ์คดีเพิกถอนการ เลือกตั้งและคดีเกี่ยวกับพรรคการเมือง ๗.๔ พิจารณาวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับ อำนาจหน้าที่ระหว่างศาลยุติธรรม ศาลอื่น หรือ องค์กรอื่นในกรณีมีปัญหาขัดแย้งกัน	

กรอบแนวทางในการจัดทำรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐	กรอบแนวทางในการจัดทำรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐
๗.๕ พิจารณาถอดถอนตุลาการคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่ถูกกล่าวหา ศาลยุติธรรม ๑. กำหนดให้องค์คณะของศาลคงที่ตายตัวเปลี่ยนแปลงไม่ได้ และห้ามผู้บริหารศาลที่มีได้เป็นองค์คณะมาแต่ต้น ลงไปร่วมพิจารณาหรือทำคำพิพากษา ๒. กำหนดให้การบังคับบัญชาตามลำดับชั้นจากผู้บริหารงานศาลในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้พิพากษาเป็นสิ่งต้องห้าม การจ่ายสำนวนต้องมีกฎเกณฑ์ที่โปร่งใส และห้ามเรียกคืนหรือโอนสำนวนที่จ่ายแล้ว เว้นแต่จะมีเหตุอันสมควรที่จะกระทบกระเทือนต่อความยุติธรรมในการพิจารณาอุทธรณ์คดี ๓. กำหนดให้ศาลและหน่วยงานธุรการของศาลเป็นหน่วยงานอิสระไม่สังกัดกระทรวง ทบวง กรมใด ๔. กำหนดให้การเพิกถอนอำนาจพิจารณาพิพากษาของผู้พิพากษา (ซึ่งมิใช่การเพิกถอนกระบวนการพิจารณา) จะกระทำมิได้ และการโยกย้ายผู้พิพากษาโดยไม่ได้รับความยินยอมจากผู้พิพากษาจะกระทำมิได้ ๕. กำหนดให้การนั่งพิจารณาไม่ครบองค์คณะต้องถูกเพิกถอนกระบวนการพิจารณา ๖. ในคดีอาญา ผู้พิพากษาที่ไม่ได้นั่งพิจารณาจะทำคำพิพากษาไม่ได้ ๗. กำหนดให้ศาลฎีกาพิจารณาพิพากษาได้เฉพาะปัญหาข้อกฎหมายเท่านั้น ๘. กำหนดหน้าที่ของศาลชั้นต้นให้เป็นผู้ตรวจสอบค้นหาความจริงหรือเป็นผู้ซักถามพยานด้วยตนเองได้ด้วย ๙. จำกัดบทบัญญัติและการปฏิบัติเรื่องละเมิดอำนาจศาล ให้ใช้เฉพาะในการรักษาความสงบเรียบร้อยในศาล	

กรอบแนวทางในการจัดทำรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐	กรอบแนวทางในการจัดทำรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐
๑๐. กำหนดสิทธิในการวิพากษ์วิจารณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลได้เพราะการดูหมิ่นหรือหมิ่นประมาทศาลเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาอยู่แล้ว ๑๑. กำหนดให้มีการแต่งตั้งผู้พิพากษาศาลสูงจากบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญจากวิชาชีพกฎหมาย อาทิ อัยการ อาจารย์มหาวิทยาลัย หรือทนายความ และให้ ก.ต. มีบุคคลที่รัฐสภาแต่งตั้งเป็นกรรมการด้วย ๑๒. ให้มีการถอดถอน ก.ต. และผู้พิพากษาได้ ๑๓. ให้มีการเสนอคำพิพากษาของศาลที่ถึงที่สุดแล้วไปสู่ศาลรัฐธรรมนูญได้ ศาลปกครอง ๑. ให้การจัดตั้งศาลปกครองขึ้น โดยให้มีบทเฉพาะกาลกำหนดระยะเวลาที่แน่นอนในการตรากฎหมายรองรับ เพื่อให้ศาลปกครองที่จัดตั้งขึ้นมาโดยอาศัยอำนาจจากบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ โดยตรงสามารถทำหน้าที่ได้ทันที เมื่อสิ้นระยะเวลาตามที่กำหนดไว้ในบทเฉพาะกาล ๒. ให้มีการกำหนดหลักประกันความเป็นอิสระในการวินิจฉัยคดีของศาลปกครองไว้ในรัฐธรรมนูญ โดยให้ศาลปกครองเป็นองค์กรอิสระที่ไม่สังกัดหน่วยงานใดของรัฐบาล รวมทั้งให้มีหน่วยงานธุรการของตนเองที่มีความเป็นอิสระจากองค์กรทางการเมือง ทำนองเดียวกันกับหน่วยธุรการของศาลรัฐธรรมนูญ ระบบการตรวจสอบการทุจริตจากการใช้อำนาจรัฐ ๑. กำหนดให้มีการแสดงบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐให้รัดกุมและตรวจสอบได้จริง โดย ๑.๑ เมื่อเข้ารับตำแหน่ง ให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองทุกตำแหน่ง (นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิก	

กรอบแนวทางในการจัดทำรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐	กรอบแนวทางในการจัดทำรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐
วุฒิสภา และข้าราชการการเมือง) ต้องแสดงบัญชีดังกล่าวต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ป.ป.ป.) ใหม่ที่เป็นอิสระ ส่วนเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐให้เป็นไปตามที่กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย ป.ป.ป. ฉบับใหม่กำหนดให้ ป.ป.ป. ใหม่ประกาศบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีให้สาธารณชนทราบ ๑.๒ ให้ ป.ป.ป. ใหม่ตรวจสอบความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าวแจ้งไว้ถูกต้องหรือไม่ ถ้าพบว่าการแจ้งไม่ถูกต้องนั้นเกิดขึ้นจากความจงใจให้ผู้แจ้งนั้นหมดสิทธิที่จะดำรงตำแหน่งทางการเมือง ๕ ปี แต่ผู้นั้นอาจอุทธรณ์ไปยังตุลาการคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้ ๑.๓ เมื่อพ้นตำแหน่งให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองดังกล่าวยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินอีกครั้งหนึ่ง และให้ ป.ป.ป. ใหม่ตรวจสอบว่ามีความเปลี่ยนแปลงในทรัพย์สินและหนี้สินอย่างไร และประกาศให้สาธารณชนทราบหากมีรายผิดปกติกให้ส่งสำนวนให้ตุลาการคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองวินิจฉัยให้ทรัพย์สินตกแผ่นดินต่อไป ๒. การควบคุมการใช้อำนาจอธิรัฐ แยกระบบการควบคุมการกระทำส่อทุจริตและการกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ออกจากกันให้ชัดเจน กำหนดองค์กรและกระบวนการตรวจสอบการใช้อำนาจดังกล่าวแยกออกจากกันไม่ให้สับสน และสร้างประสิทธิภาพให้มีความเป็นจริงเป็นจังขึ้น โดยแยกการตรวจสอบเป็นระดับต่างๆ ดังนี้ ระดับที่ ๑ การควบคุมตรวจสอบทางนโยบาย หากมีการอภิปรายไม่ไว้วางใจถึงพฤติกรรมส่อทุจริตหรือส่อร้ายผิดปกติก จะต้องมีการเสนอให้ดำเนินการตามระดับที่ ๒ ด้วย	

กรอบแนวทางในการจัดทำรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐	กรอบแนวทางในการจัดทำรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐
ระดับที่ ๒ การควบคุมการส่อทุจริตหรือ ส่อร้ายผิดปกติ กำหนดให้สมาชิกสภาผู้แทน ราษฎร หรือสมาชิกวุฒิสภา จำนวนไม่น้อยกว่า หนึ่งในห้า หรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่า หนึ่งแสนห้าหมื่นคนเข้าชื่อยื่นคำร้องต่อประธาน รัฐสภาให้ถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือผู้ดำรงตำแหน่งทาง การเมืองและเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ หรือผู้ดำรง ตำแหน่งในองค์กรตรวจสอบอื่น (เช่น ผู้ตรวจการ แผ่นดินของรัฐสภา คณะกรรมการตรวจเงิน แผ่นดิน ฯลฯ แต่ไม่รวมถึง ป.ป.ป. ใหม่ และตุลา การคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ซึ่ง จะมีกระบวนการอื่นในการตรวจสอบ) เมื่อได้ รับคำร้องให้ประธานรัฐสภาส่งเรื่องให้ ป.ป.ป. ใหม่ที่เป็นอิสระ สอบสวนข้อเท็จจริงและรวบรวม พยานหลักฐานพร้อมทั้งข้อมูล หากไม่มีมูลก็ยุติเรื่อง หากมีมูลผู้ดำรงตำแหน่งนั้นจะต้องพักการปฏิบัติ หน้าที่จนกว่าจะมีคำวินิจฉัย เมื่อ ป.ป.ป. ใหม่ข้อมูล ก็ต้องส่งเรื่องให้ตุลาการคดีอาญาของผู้ดำรง ตำแหน่งทางการเมืองวินิจฉัยความผิดอาญาต่อไป และในขณะเดียวกันให้ ป.ป.ป. ใหม่ส่งเรื่องให้ที่ ประชุมร่วมกันของรัฐสภาลงมติ หากที่ประชุม ร่วมกันของรัฐสภาลงมติด้วยคะแนนเกินครึ่งก็ให้ ถอดถอนบุคคลดังกล่าวจากตำแหน่ง ระดับที่ ๓ เป็นการวินิจฉัยความผิดทาง อาญาว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองทุจริตต่อ หน้าที่ ซึ่ง ป.ป.ป. ใหม่สอบสวนแล้วส่งมาให้ตุลา การคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง วินิจฉัย คำวินิจฉัยดังกล่าวให้เป็นที่สุด และเป็น ผลให้บุคคลดังกล่าวรับหรือพ้นโทษทางอาญาฐาน ทุจริตต่อหน้าที่หรือร้ายผิดปกติ	

กรอบแนวทางในการจัดทำรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐	กรอบแนวทางในการจัดทำรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐
๓. สมควรทำให้ ป.ป.ป. มีอิสระ และกำหนดองค์กรชี้ขาดคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองขึ้นใหม่ โดย ๓.๑ ป.ป.ป. ใหม่ต้องเป็นอิสระจากฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายตุลาการ มีจำนวน ๙ คน ที่มาจากการแต่งตั้งโดยเชื่อมโยงกับรัฐสภา มีวาระการดำรงตำแหน่ง ๙ ปี และดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว และอาจถูกถอดถอนได้โดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาร้องขอให้ตุลาการคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองถอดถอน ๓.๒ ตุลาการคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นองค์กรอิสระที่ประกอบด้วย ผู้พิพากษาศาลฎีกา ๑๑ คน ซึ่งที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาเลือกขึ้นมาเป็นตุลาการประจำ และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๕ คน ที่สภาผู้แทนราษฎรเลือก และสมาชิกวุฒิสภา ๕ คน ที่วุฒิสภาเลือกเป็นตุลาการ ทำหน้าที่วินิจฉัยว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองร่ำรวยผิดปกติหรือกระทำการทุจริต เป็นความผิดอาญา โดยสมาชิกของสภาที่สมาชิกถูกกล่าวหาจะเป็นผู้ตัดสินไม่ได้ แต่ถ้านายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีถูกกล่าวหา ก็ใช้ตุลาการทั้ง ๒๑ คนตัดสิน การพิจารณาและการตัดสินจะกระทำจากการสืบพยานประกอบสำนวนที่ ป.ป.ป. ใหม่ส่งมาเพื่อพิสูจน์ความผิดดังกล่าว คำวินิจฉัยดังกล่าวให้เป็นที่สุด ๓.๓ ต้องกำหนดให้หน่วยธุรการขององค์กรดังกล่าวนี้เป็นอิสระทางงบประมาณ การบริหาร งานบุคคล และการอื่น โดยให้ประธาน ป.ป.ป. ใหม่เป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุด ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา ๑. กำหนดคุณสมบัติ รวมทั้งวิธีการสรรหาแต่งตั้งและถอดถอนผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาไว้ในรัฐธรรมนูญ	

เปรียบเทียบโดย นายทวีพัฒน์ พิจารณ์
ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ด้านวิชาการและกฎหมาย

กรอบแนวทางในการจัดทำรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐	กรอบแนวทางในการจัดทำรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐
๒. กำหนดอำนาจหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาไว้ในรัฐธรรมนูญให้ชัดเจน เพื่อป้องกันการใช้อำนาจซ้ำซ้อนกันกับองค์กรตรวจสอบควบคุมอิสระอื่น ๆ อนึ่ง อาจกำหนดให้ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาคนหนึ่งทำหน้าที่เป็นผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาด้านสิทธิมนุษยชนได้ การตรวจเงินแผ่นดิน ๑. กำหนดให้มีคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินที่เป็นอิสระ โดยมีสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน (ส.ต.ง.) ที่เป็นอิสระเป็นหน่วยธุรการแยกออกจากฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร และฝ่ายตุลาการ โดยให้มีอิสระทางงบประมาณการบริหารงานทั่วไป การบริหารงานบุคคล โดยมีประธานคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน (ค.ต.ง.) เป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุด ทำหน้าที่ตรวจสอบการสั่งจ่ายเงินแผ่นดินให้ถูกต้องตามกฎหมายและมีประสิทธิภาพ เพื่อป้องกันการทุจริต ๒. คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินดังกล่าวต้องถูกตรวจสอบและถอดถอนได้	
๓. กรอบที่ ๓ สถาบันการเมืองและความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันการเมือง รัฐสภาและกระบวนการเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมือง ๑. ให้รัฐสภาประกอบด้วยสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา โดยให้สภาผู้แทนราษฎรเป็นหลักสำคัญในฝ่ายนิติบัญญัติ และวุฒิสภาเป็นองค์กรกลั่นกรองร่างกฎหมายให้รอบคอบ ทั้งเป็นการ	กรอบแนวทางการจัดทำรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ กรอบที่ ๒ มีความคล้ายคลึงกับกรอบที่ ๓ ของการจัดทำรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ๓. แนวทางกรอบที่ ๒ ว่าด้วยสถาบันการเมือง (๑) ควรมีสองสภา โดยสมาชิกวุฒิสภามีคุณสมบัติสูง (๒) ควรเปลี่ยนแปลงการเข้าสู่ตำแหน่งของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาใหม่ (๓) ควรจัดระบบการควบคุมการเลือกตั้งให้เป็นไปโดยบริสุทธิ์ยุติธรรมและมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

เปรียบเทียบโดย นายกวีพัฒน์ พิจารณ์
ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ด้านวิชาการและกฎหมาย

กรอบแนวทางในการจัดทำรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐	กรอบแนวทางในการจัดทำรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐
คานอำนาจพรรคการเมืองในบางเรื่อง โดยเฉพาะอำนาจในการตรวจสอบและถอดถอน สภาผู้แทนราษฎร ซึ่งสมาชิกมาจากการเลือกตั้งโดยระบบผสมจำนวน ๕๐๐ คน โดย ๔๐๐ คนมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนเขตเดียวคนเดียว และอีก ๑๐๐ คนเลือกจากระบบสัดส่วนตามบัญชีรายชื่อพรรคการเมือง (โดยสัดส่วนของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๒ ประเภทนี้อาจปรับปรุงได้หลังจากรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนแล้ว) ทำหน้าที่ลงมติเสนอแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีควบคุมรัฐบาลโดยกระตุก การอภิปรายในวาระไว้วางใจควบคุมงบประมาณ พิจารณากฎหมาย เริ่มและร่วมพิจารณาถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ วุฒิสภาซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรง ทำหน้าที่กลั่นกรองกฎหมาย เริ่มและร่วมพิจารณาถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐและอภิปรายทั่วไปในปัญหาระดับชาติโดยไม่มีการลงมติ ๒. การได้มาซึ่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา ต้องลดบทบาทธุรกิจการเมืองและการใช้เงินซื้อเสียงมา รวมทั้งเพิ่มความหลากหลายของกลุ่มในสังคมเข้ามาในรัฐสภาให้มากขึ้น โดยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและที่มาของสมาชิกวุฒิสภา ต้องปรับปรุง ดังนี้ ๒.๑ ขยายจำนวนผู้เลือกตั้งให้มากขึ้นจนการใช้เงินมีอิทธิพลน้อยลง โดยการกำหนดให้การไปเลือกตั้งเป็นหน้าที่พลเมือง ผู้ซึ่งไม่อาจไปเลือกตั้งได้ ต้องแจ้งให้เจ้าหน้าที่ทราบล่วงหน้า ส่วนผู้ที่ไม่แจ้งล่วงหน้า และไม่ไปเลือกตั้งโดยไม่มีเหตุผลอันสมควรจะเสียสิทธิบางประการ เช่น เสียสิทธิรับสมัครเลือกตั้งทุกระดับภายในระยะเวลาที่กำหนด	(๔) ควรกำหนดให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นอิสระจากพรรคการเมืองการครอบงำทางการเมืองและผลประโยชน์ทับซ้อน ในการทำหน้าที่นิติบัญญัติ (๕) นายกรัฐมนตรีมาจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยมีบทบัญญัติห้ามมิผลประโยชน์ ทับซ้อน ทั้งในระหว่างการดำรงตำแหน่งและหลังจากพ้นจากตำแหน่ง (๖) ฝ่ายบริหารต้องรับผิดชอบต่อสภารวมทั้งให้พรรคการเมืองเสียงข้างน้อยในสภามีบทบาทสำคัญในการตรวจสอบฝ่ายบริหารอย่างแท้จริง (๗) ให้พรรคการเมืองเป็นสถาบันการเมืองอย่างแท้จริง และมีบทบัญญัติว่าด้วยการให้เงินสนับสนุนและเงินบริจาคพรรคการเมืองอย่างชัดเจนและเหมาะสม (๘) ควรมีบทบัญญัติว่าด้วยจริยธรรมและคุณธรรมของนักการเมืองและข้าราชการ รวมทั้งบทกำหนดโทษ (๙) ควรมีการกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างนักการเมืองกับข้าราชการอย่างเหมาะสม

เปรียบเทียบโดย นายทวีพัฒน์ พิจารณ์
ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
ด้านวิชาการและกฎหมาย

กรอบแนวทางในการจัดทำรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐	กรอบแนวทางในการจัดทำรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐
๒.๒ อำนาจความสะดวกโดยรัฐ เพื่อให้ผู้เลือกตั้งไปเลือกตั้ง อาทิ การเพิ่มจำนวนหน่วยเลือกตั้ง หรือการอำนวยความสะดวกในการรับส่ง เป็นต้น ๒.๓ ให้บุคคลซึ่งอยู่นอกภูมิลำเนาและไม่สามารถจะไปใช้สิทธิเลือกตั้งที่ภูมิลำเนาสามารถลงคะแนนเสียงเลือกตั้งที่หน่วยเลือกตั้งนอกภูมิลำเนาได้เฉพาะในระบบสัดส่วนตามบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองเสนอ โดยต้องไปลงทะเบียนเพื่อขอใช้สิทธิเลือกตั้งล่วงหน้า ๒.๔ เปลี่ยนระบบเลือกตั้งเป็นระบบผสมระหว่างบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองเสนอ ๑๐๐ คน (ผู้ที่อยู่ในบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองพรรคใดต้องเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองนั้นด้วย) และระบบเสียงข้างมากรอบเดียวเขตละคน (เขตเดียวคนเดียว) ๔๐๐ คน โดยระบบบัญชีใช้เขตประเทศเป็นเขตเลือกตั้ง สำหรับการเลือกตั้งแบบเสียงข้างมากรอบเดียว ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทบทวนการแบ่งเขตเลือกตั้งทุก ๕ ปี หรือในระยะเวลาที่สั้นกว่านั้นตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นสมควร ทั้งนี้ ผู้มีสิทธิออกเสียงลงคะแนนมี ๒ คะแนนเสียง ที่สามารถลงคะแนนในบัตร ๒ ใบ โดยใบแรกเลือกเฉพาะบัญชีใดบัญชีหนึ่งที่พรรคการเมืองต่าง ๆ เสนอ และใบที่สองลงคะแนนเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งนั้น การนับคะแนนตามบัญชีรายชื่อ ให้นับคะแนนรวมทั้งประเทศเป็นสัดส่วน โดยถือว่าจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละพรรคจะมีที่นั่งในสภาเป็นสัดส่วนกับคะแนนที่บัญชีของพรรคนั้นได้ทั่วประเทศ อาทิ จำนวนพรรค ก. ได้คะแนนเสียงทั้งประเทศจากบัญชีคิดเป็นร้อยละ ๒๐ ของผู้มาใช้สิทธิ ก็จะได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรร้อยละ ๒๐ ของจำนวน ๑๐๐ ซึ่งเท่ากับ	

กรอบแนวทางในการจัดทำรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐	กรอบแนวทางในการจัดทำรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐
๒.๘ เนื่องจากสมาชิกวุฒิสภามีอำนาจ กลั่นกรองกฎหมายและพิจารณาถอดถอนผู้ดำรง ตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ และ อภิปรายทั่วไปในปัญหาระดับชาติโดยไม่มีการลง มติ ดังนั้น กระบวนการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาต้อง ปรับปรุงให้โปร่งใส ทั้งนี้ ให้วุฒิสภามีที่มา โดยชอบธรรม โดย (๑) เลือกระบบการให้นายกรัฐมนตรี เป็นผู้คัดเลือกและกราบบังคมทูลให้ทรงแต่งตั้ง สมาชิกวุฒิสภา ดังที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน (๒) ให้สมาชิกวุฒิสภามาจากการ เลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน (๓) จำนวนสมาชิกวุฒิสภาที่แต่ละ จังหวัดพึงมีให้คำนวณตามเกณฑ์จำนวนราษฎร หนึ่งล้านคนต่อสมาชิกวุฒิสภาหนึ่งคน จังหวัดใดมี ราษฎรไม่ถึงหนึ่งล้านคนให้มีการเลือกตั้งสมาชิก วุฒิสภาได้หนึ่งคน ถ้าจังหวัดใดมีราษฎรเกินหนึ่งล้านคน ก็ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาในจังหวัดนั้น เพิ่มขึ้นอีกหนึ่งคนต่อจำนวนราษฎรทุกหนึ่งล้าน คน เศษของหนึ่งล้านคนถ้าถึงห้าแสนคนหรือกว่า นั้นให้นับเป็นหนึ่งล้านคน (๔) ผู้ที่สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิก วุฒิสภาต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า ๔๐ ปี มีคุณสมบัติไม่ต่ำ กว่าปริญญาดุษฎีหรือเทียบเท่าและไม่สังกัดพรรค การเมืองตลอดจนไม่เป็นข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ อื่นของรัฐ (๕) สมาชิกวุฒิสภามีวาระการดำรง ตำแหน่งคราวละ ๖ ปีและสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ใหม่ได้	

กรอบแนวทางในการจัดทำรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐	กรอบแนวทางในการจัดทำรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐
พรรคการเมือง ๑. ผ่อนคลายการจัดตั้งพรรคการเมืองให้ง่ายขึ้นและให้สิ้นเปลืองน้อยลงเพื่อเปิดโอกาสให้มีการรวมตัวเป็นพรรคการเมืองได้กว้างขวางขึ้น และไม่บังคับให้พรรคการเมืองส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งในจำนวนที่ตายตัว ๒. ไม่บังคับให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งต้องสังกัดพรรคอีกต่อไป แต่อุดหนุนพรรคและผู้สมัครในนามพรรค วิธีการเช่นนี้ไม่ทำลายระบบพรรค ซึ่งจำเป็นสำหรับการปกครองในระบบรัฐสภา เพื่อให้รัฐสภามีความเป็นปึกแผ่น เพราะผู้สมัครในนามพรรคและพรรคการเมืองจะได้เปรียบหลายประการ กล่าวคือ สามารถได้เงินอุดหนุนจากรัฐ สามารถส่งบัญชีรายชื่อได้ ฯลฯ แต่ไม่ปิดกั้นคนที่ลงสมัครโดยไม่สังกัดพรรค ทั้งยังเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงพลังลงโทษพรรคที่มีอยู่ โดยเลือกผู้สมัครอิสระ หากพรรคที่มีอยู่ไม่ได้รับความศรัทธา อนึ่ง ผู้สมัครในนามพรรคยังคงต้องเป็นสมาชิกพรรคนั้นเมื่อได้รับเลือกตั้งแล้ว การลาออกจากสมาชิกพรรคก็ดี การถูกพรรคมีมติให้ออกก๊กก็ต้องพ้นจากสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรด้วย เพื่อรักษาวินัยพรรคดีเดิม ๓. การกำหนดให้พรรคการเมืองต้องมีข้อบังคับและการบริหารที่เป็นประชาธิปไตย โดยศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้วินิจฉัย อาทิ การตัดสินใจเรื่องสำคัญต้องผ่านที่ประชุมใหญ่พรรค การกำหนดให้มีสาขาพรรค การมีวาระดำรงตำแหน่งในพรรค ฯลฯ การขับสมาชิก อาจอุทธรณ์ไปยังศาลรัฐธรรมนูญได้ ทั้งนี้ เพื่อไม่ให้พรรคตกอยู่ในอำนาจของผู้นำและนายทุนพรรคการเมืองเพียงไม่กี่คน ๔. การกำหนดให้รัฐต้องจัดสรรงบประมาณอุดหนุนพรรคการเมือง โดยถือเกณฑ์ตามจำนวนที่นั่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสังกัดพรรคนั้นในสภา	

กรอบแนวทางในการจัดทำรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐	กรอบแนวทางในการจัดทำรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐
๕. การควบคุมการบริจาคของเอกชนให้โปร่งใสโดยจำกัดจำนวนเงิน และแจ้งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทราบ และเป็นผู้ตรวจสอบ ๖. ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดวงเงินที่พรรคการเมืองสามารถใช้จ่ายได้ในการเลือกตั้งทุกครั้ง โดยกำหนดเป็นรายหัวของผู้สมัครรับเลือกตั้งที่พรรคส่งสมัครในการเลือกตั้งครั้งนั้น และให้กำหนดวงเงินดังกล่าวในการกำหนดวันเลือกตั้งแต่ละครั้ง (เช่นเดียวกับการกำหนดวงเงินใช้จ่ายของผู้สมัครรับเลือกตั้ง) ๗. ให้พรรคการเมืองจัดทำบัญชีรายรับรายจ่าย และผู้บริจาค ประกาศให้สาธารณชนทราบ และให้คณะกรรมการการเลือกตั้งโดยความร่วมมือของคณะกรรมการการตรวจเงินแผ่นดินที่เป็นอิสระเป็นผู้ตรวจสอบทุกปี คณะรัฐมนตรี ๑. ลดขนาดของคณะรัฐมนตรีลงให้มีจำนวนไม่เกิน ๓๐ คน ประกอบด้วยนายกรัฐมนตรี รองนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการ และรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีเห็นสมควร รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีที่ไม่ได้อยู่ในคณะรัฐมนตรี และรัฐมนตรีช่วยว่าการซึ่งไม่อยู่ในคณะรัฐมนตรีเช่นกันอาจแต่งตั้งได้ตามจำนวนที่เหมาะสม แต่เมื่อรวมกับรัฐมนตรีที่อยู่ในคณะรัฐมนตรีแล้วต้องไม่เกิน ๕๐ คน ๒. กำหนดให้การแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีต้องกระทำในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรภายใน ๓๐ วัน นับแต่เรียกประชุมครั้งแรก โดยไม่มีการอภิปราย ทั้งนี้ การลงมติดังกล่าวต้องได้คะแนนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมด	

เปรียบเทียบโดย นายกวีพัฒน์ พิจารณ์
ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการการร่างรัฐธรรมนูญ
ด้านวิชาการและกฎหมาย

กรอบแนวทางในการจัดทำรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐	กรอบแนวทางในการจัดทำรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐
หากภายใน ๓๐ วัน ไม่ได้คะแนนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ประธานรัฐสภาต้องนำคนที่ได้คะแนนเสียงสูงสุด ขึ้นทูลเกล้าฯ ภายใน ๑๕ วันหลังจากวันที่ครบกำหนด ๓๐ วัน มิฉะนั้นสภาผู้แทนราษฎรจะสิ้นอายุและต้องเลือกตั้งใหม่ ทั้งนี้ เพื่อป้องกันไม่ให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต่อรองในการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรี เมื่อได้ตัวนายกรัฐมนตรีแล้ว ให้นายกรัฐมนตรีเสนอชื่อรัฐมนตรีตามหลักเกณฑ์ข้างต้น เพื่อโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง ๓. การแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีอาจใช้ทางเลือกดังต่อไปนี้ ทางเลือกที่ ๑ แต่งตั้งจากผู้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับเลือกตั้งตามบัญชีรายชื่อพรรค หรือจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มาจากการเลือกตั้งเขตละคน ทางเลือกที่ ๒ แต่งตั้งจากเฉพาะผู้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับเลือกตั้งตามบัญชีรายชื่อพรรคเท่านั้น ส่วนการแต่งตั้งรัฐมนตรีอาจแต่งตั้งจากผู้ที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามบัญชีรายชื่อพรรค จากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มาจากการเลือกตั้งเขตละคนหรือจากบุคคลอื่นก็ได้ ทั้งนี้ ภายใต้เงื่อนไขว่าบุคคลดังกล่าว (๑) ต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า ๓๕ ปี (๒) ถ้าเป็นการแต่งตั้งจากผู้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับเลือกตั้งตามรายชื่อพรรค เมื่อได้รับแต่งตั้งก็ต้องพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและเลื่อนคนถัดไป ในบัญชีขึ้นมาแทนโดยไม่ต้องเลือกตั้งซ่อม (๓) ถ้าเป็นการแต่งตั้งจากผู้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มาจากการเลือกตั้งเขตละคน ก็ให้พ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทน	

กรอบแนวทางในการจัดทำรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐	กรอบแนวทางในการจัดทำรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐
ราษฎรและให้เลือกตั้งซ่อม ๔. การกำหนดให้การอภิปรายไม่ไว้วางใจ รัฐบาลมีลักษณะดังนี้ (๑) การยื่นญัตติอภิปรายไม่ไว้วางใจ นายกรัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องเข้า ชื่อร่วมกันในญัตติเป็นจำนวนสองในห้าของจำนวน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมด และต้องเสนอ ชื่อนายกรัฐมนตรีใหม่ไปด้วย และเมื่อดำเนินการ ตามนี้แล้ว ห้ามนายกรัฐมนตรียุบสภาระหว่างนั้น หรือหลังการลงมติไม่ไว้วางใจ (๒) การยื่นญัตติไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีเป็น รายบุคคลใช้ระบบปัจจุบัน คือสมาชิกสภาผู้แทน ราษฎรหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทน ราษฎรทั้งหมดเข้าชื่อกันตามปกติ ๕. กำหนดให้การจัดตั้ง โอน หรือยุบ กระทรวง ทบวง กรม จัดทำโดยพระราชกฤษฎีกา เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารราชการ แผ่นดินและแก้ปัญหาบ้านเมืองได้อย่างรวดเร็ว และทันกาล ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐสภาและ คณะรัฐมนตรี ๑. กำหนดให้การลงมติในบางเรื่อง โดยเฉพาะการให้ความเห็นชอบแก่บุคคลที่จะ ดำรงตำแหน่งในองค์กรตรวจสอบทั้งหลาย และ การลงมติถอดถอนเป็นไปโดยอิสระ และสมาชิก รัฐสภาไม่ตกอยู่ภายใต้มติของพรรคหรืออาณัติอื่นใด ๒. กำหนดให้มีการตั้งกระทู้สดในเรื่องที่ อยู่ในความสนใจของประชาชนหรือเรื่องสำคัญ ของบ้านเมือง โดยต้องแจ้งเรื่องตอนเช้าและตอบ ตอนบ่าย และไม่ต้องบอกคำถามล่วงหน้าส่วน กำหนดเวลาตอบกระทู้ให้มีไม่เกินสัปดาห์ละ ๒ ชั่วโมง ๓. กำหนดให้การจูงใจไม่มาให้ถ้อยคำ หรือไม่ส่งเอกสารตามที่คณะกรรมการมีการร้องขอ โดยไม่มีเหตุอันควร เป็นความผิดทางอาญา เว้น	

กรอบแนวทางในการจัดทำรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐	กรอบแนวทางในการจัดทำรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐
แต่การให้ถ้อยคำหรือส่งเอกสารนั้นจะเป็นเหตุให้บุคคลดังกล่าวต้องรับโทษทางอาญา หรือเว้นแต่ในกรณีที่เป็นข้าราชการประจำและรัฐมนตรีสั่งไม่ให้มาหรือไม่ให้เอกสาร ๔. ห้ามสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและกรรมการมีส่วนร่วมโดยตรงหรือโดยอ้อมในการใช้งบประมาณ ให้อยกเลิกงบประมาณจังหวัดและนำเงินดังกล่าวไปให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแทน ๕. จัดให้มีการบันทึกการลงคะแนนเสียงของสมาชิกรัฐสภาในแต่ละเรื่องไว้เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบของประชาชน ๖. กำหนดสมัยประชุมนิติบัญญัติขึ้น ๑ สมัย โดยในสมัยนี้จะพิจารณากฎหมายและตอบกระทู้เท่านั้น เว้นแต่รัฐสภามีมติด้วยคะแนนเสียงเกินกึ่งหนึ่งให้พิจารณาเรื่องอื่น กำหนดให้การแก้ร่างพระราชบัญญัติของวุฒิสภานั้น หากสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบกับการแก้ไขนั้น ก็ให้นำขึ้นทูลเกล้าฯ ได้โดยไม่ต้องคณะกรรมการร่วมใหม่ กำหนดให้ร่างพระราชบัญญัติที่ผ่านการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรแล้วและอยู่ระหว่างการพิจารณาของวุฒิสภา เมื่อมีการยุบสภา หากรัฐบาลใหม่ที่จัดตั้งขึ้นหลังเลือกตั้งขอให้พิจารณา ให้อวุฒิสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัติต่อไปได้ ซึ่งจะทำให้กระบวนการไม่ต้องเริ่มใหม่ทั้งหมด ๗. ในกรณีรัฐบาลเป็นเสียงข้างน้อย เพิ่มมาตรการทางนิติบัญญัติเพื่อป้องกันไม่ให้สภาผู้แทนราษฎร ขัดขวางกระบวนการนิติบัญญัติของรัฐบาล เมื่อรัฐบาลได้แถลงนโยบายและในการแถลงนโยบายรัฐบาลได้ระบุว่ามีการร่างพระราชบัญญัติฉบับใดฉบับหนึ่งหรือหลายฉบับ จำเป็นต่อการปฏิบัติตามนโยบายนั้น หากร่างพระราชบัญญัตินั้นไม่ผ่านสภาผู้แทนราษฎร รัฐบาลอาจนำร่างพระราชบัญญัตินั้นเสนอให้ที่	

กรอบแนวทางในการจัดทำรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐	กรอบแนวทางในการจัดทำรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐
ประชุมร่วมกันของรัฐสภาพิจารณาอีกได้ หากที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาเห็นชอบ ก็ให้พิจารณาต่อไปได้ ๘. กำหนดโครงสร้างของเงินเดือนและประโยชน์ตอบแทนของผู้ดำรงทางการเมืองให้เพียงพอในขณะดำรงตำแหน่ง และเมื่อพ้นตำแหน่งแล้วให้มีเงินเดือนตอบแทนที่เหมาะสมเพื่อไม่ให้ต้องใช้อำนาจแสวงประโยชน์โดยไม่ชอบระหว่างดำรงตำแหน่ง ๙. กำหนดให้รัฐสภากำหนดประมวลจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองทุกตำแหน่งขึ้น โดยกำหนดสภาพบังคับไว้ด้วย	
	แนวทางการพิจารณาในด้านอื่น ๆ (๑) ควรแก้ไขรัฐธรรมนูญให้ง่ายขึ้น และให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขได้ (๒) บทเฉพาะกาลให้องค์กรตามรัฐธรรมนูญที่มีอยู่ในปัจจุบันอยู่จนครบวาระ